

Viite OPH -2152–2017

LAUSUNTO KASVATUS- JA OHJAUSALAN PERUSTUTKINNON PERUSTEIDEN LUONNOKSESTA

Opetushallituksen pyynnöstä Tehy ry yhdessä Tehyn yhteistyöjäsenjärjestön Suomen Lastenhoitoalan Liiton kanssa lausuu kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon ammatillisten tutkinnon perusteiden luonnoksesta. Lausunto koskee Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden **työelämälähtöisyyttä, tutkinnon osia niiden muodostumista, tutkinnossa vaadittavaa ammattitaitoa, ammattitaidon osoittamista ja hyväksytyin suorituksen kriteereitä.**

Lausunto koskee seuraavia tutkinnon osia:

- Ammatillinen kohtaaminen, kasvatus ja ohjaaminen 15 osp (pakollinen)
- Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen 40 osp (pakollinen)
- Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen 30 osp (pakollinen)
- Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö 25 osp (pakollinen)
- Ikääntyvien toiminnan ohjaaminen 20 osp (valinnainen)
- Lapsen ilmaisun ohjaaminen 20 osp (valinnainen)
- Liikkumisen ohjaaminen 15 osp (valinnainen)
- Luonto- ja elämystoiminnan ohjaaminen 20 osp (valinnainen)
- Tukea tarvitsevan ohjaaminen 20 osp (valinnainen)

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys

Tutkinnon perusteet ovat pääpiirteissään työelämälähtöiset ja niissä on hyvin kuvattu ne valmiudet, mitä varhaiskasvatuksessa tarvitaan eli työn pedagoginen puoli. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen koulutuksen arviointiryhmä, varhaiskasvatuksen neuvottelukunta sekä varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartan selvitystyöryhmä toteavat, että koulutuksessa tulee turvata riittävä varhaiskasvatuksen osaaminen. Myös uusi varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostavat hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta, joten sekin edellyttää vankkaa osaamista myös lastenhoitajan tehtävissä toimivilta. Toimintaympäristön luonteesta riippumatta lääkehoidon toteuttaminen luokitellaan terveydenhuollon toiminnaksi. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin lapselle määräämä lääkehoito. Lääkehoito vaatii laajaa terveydenhuollon osaamista, jossa korostuvat vastuukysymykset ja potilasturvallisuus. Tärkeää on turvata riittävä lääkehoidon osaaminen, kuten lääkehoidon perusteet, oireet, ehkäisy, seuranta, havainnointi ja lääkehoidosuunnitelmat. Huolestuttavaa on se, miten edellä mainitut lääkehoidon osa-alueet opitaan ja osaaminen varmistetaan, jos kouluttaja on joku muu kuin sosiaali- ja terveysalan oppilaitos.

Tutkinnon osat, niiden nimet ja osaamisalat sekä tutkinnon muodostuminen

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnossa ammatillisen tutkinnon osien laajuus on 145 osp. Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto/varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala sisältää neljä pakollista tutkinnon osaa. Lisäksi opiskelija tulee sisällyttää opintoihin 35 osp valinnaisia tutkinnon osia. Tutkinnon osien muodostuminen on melko tarkoituksenmukainen ja niiden nimet selkeät ja sisältöä kuvaavat.

Tutkinnossa vaadittava ammattitaito, osaamisen arviointi ja hyväksytyin suorituksen kriteerit

Tulevaisuuden työelämä vaatii osaamista, aktiivisuutta, joustavuutta ja kielitaitoa. Tärkeää on, että työpaikoilla on aikaa ja resursseja opiskelijan ohjaukselle ja arvioinnille. Opiskelijalla on oltava perusvalmiudet ja työelämätaidot kunnossa työpaikalle tullessaan. Opiskelijan on ymmärrettävä, että vastuu omasta oppimisesta on itsellä.

Opettajilla on oltava riittävät ohjausresurssit ja opettajan työnkuvaan liittyen työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen on tehtävä muutos. Työpaikat ovat jo nyt kuormittuneita, eivätkä pysty ohjaamaan opiskelijoita. Erityisesti silloin, kun opiskelija vaatii keskimääräistä erityistä tukea työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

Arvioinnin tasoerot ovat paikoin Tyydyttävä T1 ja Hyvä H2 välillä hyvin pieniä. Erojen tulee olla selkeät. Kiitettävä K3 taso on useissa arvioinninkohteissa hyvin vaativa ajatellen lastenohjaajan työssä toimivaa. Eri ammattitaitovaatimusten alla olevat kriteerit ovat paikoin päällekkäisiä, eikä ole tarkoituksenmukaista arvioida samaa asiaa useaan kertaan, kriteereitä on niin runsaasti, että niitä on mahdollista tiivistää (vrt. kriteerit "tukee vanhemmuutta sekä edistää perheen hyvinvointia" – "opiskelija toimii yhteistyössä lapsen ja perheen kanssa"/ "kohottaa...erilaisia arvoja – huomioi...perheiden arvoja"). "Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa perhetapahtuman..." ei ole ammattitaitovaatimus, ja sen voi hyvin "upottaa" jonkin ammattitaitovaatimuksen alle kriteeriksi.

Lääkehoitoa ja sairauksia sekä vastuualueita on kuvattu hyvin suppeasti. Turvallinen lääkehoito-oppaassa 2016 todetaan seuraavasti: "Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin lapselle määräämä lääkehoito". Ammattitaidon osoittamistavat tulee kuvata selkeämmin. "Ammattitaidon osoittaminen muilla tavoin" on liian laava ilmaisu ja voi johtaa sellaisiin ammattitaidon osoittamistapoihin, jotka eivät ole lastenhoidon ohjaajan varsinaisia työtehtäviä tai yksittäisiin temppeihin, joilla pyritään osoittamaan osaamista.

Yhteenveto

Tutkinnon perusteet ovat pääpiirteissään työelämälähtöiset ja niissä on hyvin kuvattu ne valmiudet, mitä varhaiskasvatuksessa tarvitaan eli työn pedagoginen puoli. Koulutuksessa tulee turvata riittävä varhaiskasvatuksen osaaminen. Myös uusi varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostavat hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta. Toimintaympäristön luonteesta riippumatta lääkehoidon toteuttaminen luokitellaan terveydenhuollon toiminnaksi. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin lapselle määräämä lääkehoito. Lääkehoito vaatii laajaa terveydenhuollon osaamista, jossa korostuvat vastuukysymykset ja potilasturvallisuus. Huolestuttavaa on se, miten edellä mainitut lääkehoidon osa-alueet opitaan ja osaaminen varmistetaan, jos kouluttaja on joku muu kuin sosiaali- ja terveysalan oppilaitos. Tutkinnon osien muodostuminen on melko tarkoituksenmukainen ja niiden nimet selkeät ja sisältöä kuvaavat. Opiskelijalla on oltava perusvalmiudet ja työelämätaidot kunnossa työpaikalle tullessaan. Opiskelijan on ymmärrettävä, että vastuu omasta oppimisesta on itsellä. Opettajilla on oltava riittävät ohjausresurssit ja opettajan työnkuvaan liittyen työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen on tehtävä muutos. Työpaikat ovat jo nyt kuormittuneita, eivätkä pysty ohjaamaan opiskelijoita. Erityisesti silloin, kun opiskelija vaatii keskimääräistä erityistä tukea työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä Tehyn Yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa (Suomen Lastenhoitoalan Liitto)

Helsinki 20.10.2017

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Asiantuntija
Kirsi Coco
Koulutuspoliittinen asiantuntija
Tehy ry
kirsi.coco@tehy.fi
p. +358408215057